

LAKIALOITE 85/2005 vp

Laki kuntajakolain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Kuntauudistuksen toteuttamistavoista ja lainsäädännön uudistamisesta on keskusteltu jo vuosia, mutta käyttökelpoisia ratkaisumalleja ei ole saatu aikaan. Monen merkittävänkin kuntajaon muutoksen osalta tuota keskustelua on käyty jopa vuosikymmeniä, eikä ratkaisuja ole syntynyt. Kunnallisen itsehallinnon kunnioittaminen on keskeisimpiä periaatteita lainsäädännössämme. Kuntajaotusten muutosten osalta on syntynyt kuitenkin tilanteita, joissa tuo kunnallinen itsehallinto ei toimi kuntalaisten edun mukaisesti. Jopa asiallinen käsittely voi käydä mahdottomaksi toisin kuin mitä lainsäätäjät on kuntajakolain säättäessään tarkoittanut. Voimassa olevan kuntajakolain yleiset edellytykset kuntajaon muuttamiseksi jäävät siten toissijaisiksi, ja ratkaisuihin vaikuttavat aivan keskeisesti mm. puolue- ja valtapoliittiset syyt.

Kuntajakolain 3 §:ssä on lueteltu yleiset edellytykset kuntajaon muuttamiseksi. Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos:

- 1) edistää palvelujen järjestämistä asukkaille;
- 2) parantaa alueen asukkaiden elinolosuhteita;
- 3) parantaa alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
- 4) edistää kuntien toimintakykyä ja toiminnan taloudellisuutta.

Keskustelussa kuntajaon muuttamisesta on aivan liian vähälle huomiolle jäänyt se, että voimassa olevista hallinnollisista rajoista johtuva virheellinen yhdyskuntasuunnittelu johtaa kalliisiin ja toimimattomiin virheinvestointeihin, investointeihin väärille alueille kaiken rakentamisen osalta, tarpeettomiin ja suuriin liikennekustannuksiin, energiatuotannon epätaloudelliseen käyttöön, virkistysalueiden muuttamiseen rakennusmaaksi, palvelujen puutteelliseen ja kalliiseen organisointiin, hankaluuksiin ihmisten jokapäiväisessä elämässä jne. Mm. edellä esitetyistä painavista syistä valtioneuvostolla tulisi olla mahdollisuus päättää kuntajaotuksesta, ellei kuntalaisten kannalta teknisesti, taloudellisesti ja toiminnallisesti onnistunutta ratkaisua kunnallisen päätöksenteon puitteissa ole mahdollista saada aikaan.

Parhailtaan keskustellaan monista eri malleista kuntajaotuksen tarkistamiseksi, mutta edellä esitetty yksinkertainen ja käyttökelpoinen malli on jäänyt keskustelun ulkopuolelle.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kuntajakolain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun kuntajakolain (1196/1997) 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §	pätös voidaan tehdä tämän pykälän 1 ja 2 momentin estämättä.
<i>Erityiset edellytykset uuden kunnan perustamisessa ja kunnan lakkauttamisessa</i>	_____
_____	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.
Painavasta syystä uuden kunnan perustamista tai kuntien lukumäärän vähentämistä koskeva _____	

Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 2005

Ahti Vielma /kok